

[Ministeren for offentlige arbejder.]

snarest. Det er min tanke at indbyde til en almindelig drøftelse mellem de implicerede kommunale myndigheder i området med henblik på at få fastlagt visse hoveddispositioner, som kan muliggøre en samlet planlægning.

Jeg har i denne redegørelse søgt at give en samlet oversigt over de største opgaver inden for trafikområdet og også at give de økonomiske oplysninger, vi har, i en vis sammenhæng og har søgt at redegøre for både nogle aktuelle og nogle principielle problemer, som vi før eller siden kommer til at tage stilling til. Det var mit håb, at dette kunne gå ind som et grundlag for en debat og for arbejdet i udvalget, og at det kan udvikles derigennem til, at man kan opstille en samlet plan, som ifølge sagens natur må rumme både nogle aktuelle spørgsmål og nogle opgaver, som ligger et stykke ud i fremtiden, men som vi skal have for øje, når vi tager stilling til de aktuelle problemer.

De i øjeblikket mest aktuelle og uafklarede spørgsmål er efter min opfattelse følgende:

Fremme af motorvejsbyggeriet, som jeg omtalte før, og hvis der findes midler hertil, vil det kalde på nogle konkrete beslutninger om linjeføringer, der derved trænger sig på. Det gælder bl. a. den jyske motorvej, hvor det bl. a. på grund af problemer med linjeføringen ved Haderslev er nødvendigt at ændre den i loven fastlagte linjeføring, men hvor der også andre steder hurtigt kan blive aktuelle spørgsmål, hvis man f. eks. tænker sig, at det bliver muligt at fremskynde færdiggørelsetidspunktet for visse strækninger nogle år. Det samme gælder fastlæggelsen af linjeføringen for en ny bro over Storstrømmen.

Spørgsmål om afgiftspolitikken på vejene er aktuelle, så snart der foreligger et materiale fra trafikkommissionen.

Forhandlingerne med den svenske regering om Øresundsproblemerne kan endvidere nødvendiggøre politiske beslutninger.

Der må under alle omstændigheder snarest tages stilling til den resterende rækkefølge af bybaner i Københavnsområdet og til problemerne omkring motorgaden, altså Søeringsproblemet.

Endvidere må som nævnt spørgsmålet om privat finansiering, afgifter og selskabsform for store afgrænsede trafik anlæg afklares principielt, idet dette er forudsætningen for nærmere at kunne fastlægge tidspunkt og rækkefølge for faste forbindelser over danske farvande og for at kunne organisere udbygningen af et storkøbenhavnsk trafik selskab og af Københavns lufthavn.

På dette grundlag vil jeg så gerne på regeringens vegne indbyde til et samarbejde i trafikudvalget både om de aktuelle og presserende opgaver og også om at søge at få fastlagt de principper, som er forudsætningen for, at man kan forelægge et forslag til prioritering af de store trafik anlæg.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

(Lovforslaget (nr. 118) findes i tillæg A. sp. 2513, fremsættelsen i tidenden sp. 2377).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Grünbaum: Dette forslag drejer sig jo hovedsagelig om tekniske ændringer i momsloven, og jeg finder det ganske naturligt, at man foretager en sådan revision af denne lov, når det viser sig teknisk hensigtsmæssigt. Rent faktisk er det jo gået ret gnidningsløst med den moms, som vi alle husker den daværende opposition slet ikke mente kunne fungere i praksis ved sin ikrafttræden den 3. juli 1967. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at tolddepartementet og tolddirektoratet og tillige og ikke mindst de toldere, der har skullet udføre arbejdet ude i marken, har ydet en meget betydelig indsats, der har medvirket til det næsten gnid-

[Grünbaum.]

ningsløse forløb, som momsens har haft efter sin ikrafttræden.

Men selvfølgelig kan der være ting, der skal rettes, efterhånden som erfaringerne indhøstes. De hidtidige ændringer under denne regering har dog ikke været af teknisk art. De to gange, der er ændret, var ved momsens forhøjelse til 12½ pct. kun kort tid efter regeringsskiftet — det kostede jo forbrugerne 1 milliard kr. — og så forlængelsen af afregningsfristen for landbruget, der i indeværende finansår har kostet 320 mill. kr. Skulle nogen nu have ventet, at regeringen ved denne lejlighed tog anledning til samtidig at gennemføre en lempelse af momsens, så er de altså blevet skuffet. Det er der ikke forslag om, heller ikke om en tilsvarende lempelse af den direkte indkomstskat. De tidligere meget stærke krav herom er åbenbart glemt nu.

Jeg tror også, at kommunerne er blevet skuffet over dette lovforslag. Man kunne have ventet et forslag, der dog i nogen grad imødekom kommunernes ønsker. Men alt, hvad de får her, er et optryk af en redegørelse for de problemer, der er opstået for kommunerne; intet forslag fra ministeren. Jeg skal da gerne indrømme, at det ikke er let at finde den rigtige løsning, men disse besværligheder gælder jo også i høj grad i spørgsmålet om det ønske, der er fremført fra detailhandelen om en anden faktureringsregel. Her har ministeren, ser det ud til, virkelig anstrengt sig for at finde på noget, selv om store dele af erhvervslivet, især industrien og håndværket, men også landbruget, er meget betænkelige ved på dette område at indføre en såkaldt valgfri ordning. Man kommer jo heller ikke uden om — det tror jeg også ministeren er enig med mig i — at valgfri ordninger i sig selv er betænkelige både i en merværdiafgift og i skattesystemet i øvrigt. I dette tilfælde bliver bogholderiet måske nok noget lettere for detailhandelen, men det kompliceres samtidig ikke så lidt for produktionsvirksomhederne. Men det må vi jo se på i udvalget. Vi er indstillet på, at systemet skal være så let at administrere for erhvervslivet som overhovedet muligt, men vi er ikke overbevist om, at det er den rigtige løsning, der er fundet her med ministerens forslag.

Når jeg nu er ved detailhandelen, vil jeg

også godt rejse et spørgsmål, som har været fremført fra handelens side, nemlig spørgsmålet om annoncering og mærkning med repriserne inklusive og eksklusive momsens. Jeg tror, man må give handelen ret i, at der kan være noget urimeligt i, at man i det ene øjeblik mærker og reklamerer inklusive og i det andet øjeblik eksklusive, og det var måske rigtigt — også af hensyn til forbrugerne, som vel også er blevet noget forvirret af dette system — om man fandt ud af, at der skulle mærkes og averteres med priser inklusive momsens, så man virkelig vidste, hvad varerne kostede. Det kan vi jo også se på i udvalget.

For kommunernes vedkommende finder vi at det ville være ønskeligt, om vi i udvalget på basis af den foreliggende redegørelse og de forslag, der er indeholdt i denne redegørelse, kunne finde en løsning. Det forekommer også mig, at den fortolkning, der er anlagt af momsloven, er temmelig streng over for kommunerne, men det er måske nok det rigtigste at søge gennemført en egentlig lovændring, så det bliver helt klart, at kommunernes interne omsætning er fritaget for moms, også den, der foregår ved samarbejde mellem flere kommuner, således at den får samme behandling som, hvor det drejer sig om en kommunes egen interne omsætning. Vi skulle jo nødigt som en følge af merværdiafgiftens indførelse have skabt en situation, hvor vi ødelægger det udmærkede samarbejde mellem kommunerne. Det forekommer heller ikke helt rimeligt, at § 11, stk. 1, der var tænkt som en regel, hvorefter indehaveren af en virksomhed, som naturligt er, skulle svare moms af de varer, han udtager til sit eget forbrug, også skulle anvendes over for kommunerne med den konsekvens, at de bliver momspligtige af hele deres virksomhed, også deres egen interne, blot fordi en kommune har en mindre omsætning med andre, f. eks. med andre kommuner, på over 5.000 kr.

Som sagt, måske er det nødvendigt at gennemføre en egentlig lovændring også her. Jeg forstår finansministerens oplæg om kommunerne på den måde, at det af finansministeren faktisk overlades til folketingsudvalget at finde en løsning på disse problemer. Det mener vi altså at udvalget bør gøre. Det skulle jo også være muligt, da kommunerne, så vidt jeg har forstået

[Grünbaum.]

det, er helt indstillet på, at de egentlige forsyningsvirksomheder skal være undergivet de samme regler, som gælder for private.

Så er der nr. 7 i lovforslagets § 1 om repræsentationsudgifterne. Her stiller finansministeren forslag om, at den moms, der indgår i repræsentationsudgifter, af virksomhederne skal kunne fradrages på samme måde som anden moms. Det finder vi meget betænkeligt. Det er i øvrigt ejendommeligt, at finansministeren slet ikke omtaler dette punkt, der jo nok kunne have en vis interesse for offentligheden, i sin fremsættelsestale. Var det noget, der skulle skjules? Det kan det jo i hvert fald ikke. Vi finder ikke forslaget rimeligt. Der er jo i forvejen så gunstige regler her i landet for den skattemæssige behandling af repræsentationsudgifter — vi har jo diskuteret det spørgsmål mange gange tidligere — langt gunstigere regler end i både Norge og Sverige, at der efter min opfattelse slet ikke er grund til denne ændring, og vi kan altså ikke gå ind for dette forslag. Skulle det alligevel blive gennemført, må det jo blive skattemyndighedernes opgave at påse, at momsen ikke er medregnet i de beløb for repræsentation, der derefter skal trækkes fra på selvangivelsen for virksomhederne, og det vil nok ikke gøre kontrolarbejdet med ligningen lettere. Det er også en grund til, at denne ændring ikke bør gennemføres.

Vi vil med interesse afvente finansministerens forslag om hotelmomsen og restaurationsafgiften. Der er jo enighed her i tinget om, at restaurationsafgiften bør afskaffes, så snart det er muligt, og vi vil gerne se på spørgsmålet om momsen på hotelværelser.

Jeg er enig med finansministeren i, at der næppe nu kan være større behov for indførelse af valgfrihed mellem den såkaldte betalingsmetode og faktureringsmetoden. Man skal være meget varsom med at ændre på et system, der nu er så godt indarbejdet, og jeg finder, at finansministerens argumenter for ikke at foretage denne ændring, sådan som disse argumenter er kommet frem i fremsættelsestalen, er helt rigtige.

De mere tekniske ændringer skal jeg

lade ligge. Vi kan tilsige vor medvirken til en grundig og saglig udvalgsbehandling.

Hans Kjær: Som allerede hr. Grünbaum har fastslået, drejer lovforslaget sig udelukkende om tekniske ændringer af momslovgivningen, og jeg kan da straks tilsige mit partis positive medvirken til disse ændringers gennemførelse. Jeg skal derfor koncentrere mine bemærkninger om nogle enkelte forhold.

Først vil jeg lige med tilfredshed notere mig, at betegnelsen merværdiafgift indføres i lovens titel. Det øger klarheden om lovens indhold. Måske kan vi også nå frem til officielt at bruge ordet moms, for det er jo for længst indarbejdet i sproget, så enhver ved, hvad man taler om, når man siger moms.

Hr. Grünbaum gjorde nogle bemærkninger om ændringen af faktureringsbestemmelserne i § 17. Baggrunden for, at dette kommer frem nu, er jo, at i det sidste udvalg, der beskæftigede sig med momslovgivningen, dokumenterede Butikshandelens Fællesråd, at en ændring på dette punkt for så vidt var nødvendig ved salg af varer fra salgsvogne til forretningerne, men at en ændring som den nu foreslåede også åbner mulighed for en betydelig administrativ lettelse af butikernes kalkulationsarbejde. Det påvistes, at der herved åbnes mulighed for at undgå ca. 360 millioner omregninger pr. år alene i købmandsbutikkerne, og for butikshandelen som helhed bliver tallet jo nærmest astronomisk.

Denne dokumentation gjorde et sådant indtryk på udvalget, at det i sin betænkning opfordrede regeringen til at tage spørgsmålet op under rimelig hensyntagen også til andre erhvervsgruppers interesser. Nogle af disse andre erhvervsgrupper har tilsluttet sig en ændring som nu foreslået på frivillig basis, medens andre er gået imod, men de er ikke gået imod ud fra samme bevæggrunde.

Inden for håndværket og landbruget bruger man i vidt omfang en regnskabsmetodik, hvor afgiften løbende konteres ud fra de enkelte fakturaer, og man har frygtet, at dette ville blive vanskeliggjort som følge af ændringen. Men som lovforslaget er udformet, er der taget hensyn dertil. Efter min opfattelse betyder lov-

[Hans Kjør.]

forslaget ud fra håndværkets og landbrugets ønsker derfor en direkte forbedring i forhold til den nugældende lov. Der er jo ikke faktureringspligt for detailhandelens salg, og ved indkøb i forretningerne må derfor allerede nu registrerede virksomheder forlange en faktura, for at de kan opnå afløftning af afgiften, men forretningerne har ikke haft pligt dertil, endsiige til at specificere afgiften, selv om de vel i praksis har gjort det ud fra kundehensyn. Nu bliver det en pligt, når en registreret virksomhed som kunde anmoder derom.

For industriens vedkommende er der en frygt for, at man får øget besvær i sin kalkulation og i sin fakturaudskrivning. Nu kan nogle af besværlighederne måske nok forekomme lidt overdrevne, f. eks. når man nævner vanskelighederne ved eksportsalg, for det er dog vist sådan, i vidt omfang i hvert fald, at man arbejder med værdier i fremmed valuta, som alligevel forudsætter en særlig arbejdsgang. Det kan ikke bestrides, at lettelsen for butikshandelen betyder større besvær for butikshandelens leverandører, men jeg er overbevist om, at lettelse og besvær ikke vil have samme vægt. I forhold til den enkelte detailvirksomheds sortiment arbejder en producent hovedsagelig med et meget begrænset antal sortimentsnumre, hvor der er en større prisstabilitet over en længere periode. Videre finder jeg det utvivlsomt, at en producent normalt råder over et langt bedre apparatur, såvel maskinelt som manuelt, end den normale detailvirksomhed. Endelig er forholdet vel det, at langt hovedparten af leverancerne til detailvirksomhederne distribueres via grossist, og grossisternes organisationer, Grosserer-Societetet og Provinshandelskammeret, har jo accepteret den foreslåede lovændring, når den, som tilfældet er, baseres på frivillighedsprincippet.

Jeg skal for øvrigt bemærke, at ændringen ikke betyder nogen principiel nydannelse, idet en tilsvarende metode har været anvendt også under den gældende lovgivning for begrænsede områder, først alene for transportvirksomheder og torvesalg, men senere udvidet til enkelte andre områder. Det er gjort gældende, at denne ændring ville binde momsens i al fremtid til bestemte sat-

ser, nemlig sådanne, der kan omregnes til en hel brøk. Det mener jeg naturligvis ikke kan være rigtigt. Folketing og regering vil til enhver tid kunne vælge de afgiftssatser, der tjener en bestemt målsætning bedst. Ved fastsættelsen af en afgiftssats kan forskellige hensyn veje til med varieret vægt, såsom ønsket om at opnå et bestemt provenu eller en bestemt konjunkturpolitisk regulering. Med i overvejelserne bør naturligvis også indgå administrative fordele og ulemper, idet regnskabsadministrative hensyn kan tale for bestemte satser. Det er næppe en tilfældighed, at man i de lande, hvor der er detailafgifter eller nu merværdiafgifter, i vidt omfang har valgt satserne ud fra netop sådanne hensyn. Nu er ændringer i afgiftssatsen jo ikke aktuel politik, og det må dog være rigtigt at tilpasse loven efter de aktuelle forhold, men bliver en ændring aktuel, kan loven altid tilpasses de forhold, der da vil være til overvejelse.

Hr. Grünbaum gjorde nogle bemærkninger om lovforslagets bestemmelse vedrørende repræsentationsudgifter. Jeg er i modsætning til hr. Grünbaum af den opfattelse, at det er en rimelig bestemmelse. Man skal jo ikke glemme, at betænkeligheden i sin tid vel skyldtes den manglende kontrolmulighed, men i mellemtiden er der jo sket en skærpelse af ligningsbestemmelserne, af ligningsreglerne, og stillet større krav om repræsentationsomkostningers dokumentation. Der er jo noget principielt vanskeligt ved at forestille sig, at to skattesystemer arbejder med forskellige grundlag for beskatningen. Principielt må det vel egentlig være rigtigt, at det, der er fradragsberettiget, også giver anledning til afløftning for momsens. Når hr. Grünbaum siger, at det giver en øget kontrolvanskelighed for ligningsmyndighederne, fordi de nu skal påse, om momsens er afløftet, inden man trækker den fra, har jeg svært ved at se, at det gør nogen forskel for ligningsmyndighederne, for i alle andre omkostninger, der indgår i et regnskab, er momsens jo trukket fra. Det indgår i hele systematikken. Så meget om det.

Jeg skal også gøre en bemærkning om, at lovforslaget ikke indeholder forslag til ændring i opgørelsesmetoden. Finansministeren har jo givet udtryk for, at der er megen sympati for erhvervslivets ønsker,

[Hans Kjær.]

og har bebudet en nærmere undersøgelse af behovet. Jeg forstår det derhen, at en ændring i hvert fald ikke kan blive gennemført ved denne lovrevision. Når jeg gør en bemærkning om det, er det, fordi jeg i sin tid repræsenterede en af de erhvervsorganisationer, der gik stærkt ind for valgfriheden. Når jeg desuagtet ser på en udsættelse, der afventer den bebudede undersøgelse, med megen sindsro, er årsagen, at det nu vitterlig er lykkedes at indarbejde en metode, der fungerer ret gnidningsløst. En ny mulighed kræver en ny pædagogisk indsats, hvilket alligevel vil nødvendiggøre en rimelig lang tidsfrist fra en eventuel vedtagelse af en sådan ændring til dens ikrafttrædelsesdato, for det er da givet, at risikoen for forvirring selvsagt er større nu, hvor et system er indarbejdet, end hvor valgfriheden har været med fra starten.

Om kommunernes stilling under momsen har der jo været en livlig diskussion fra starten, og det gjorde hr. Grünbaum også mange bemærkninger om. Der foreligger jo nu denne redegørelse fra det nedsatte arbejdsudvalg, og der er hele to udkast til lovændring.

Når lovforslaget desuagtet ikke har medtaget en ændring om kommunemomsen, forstår jeg det også sådan, at finansministeren gerne ser, at udvalget arbejder med spørgsmålet. Vanskelighederne for en helt rimelig løsning er åbenbare. Det er jo lidet ønskeligt, hvis erhvervslivet udsættes for en diskriminering i forhold til offentlig virksomhed, men på den anden side har man også erfaring for en række forhold, hvor afsmitningsreglerne fører til åbenlyse urimeligheder i virkningerne over for kommunerne. Lige så lidt som finansministeren har givet udtryk for en forudfattet mening om dette meget vanskelige problemkompleks, skal jeg gøre det, men jeg kan tilsige mit partis saglige medvirken i udvalgsarbejdet for at søge at nå frem til et resultat, der gør uundgåelige urimeligheder mindst mulige.

Jens Frandsen: Jeg kan som hr. Grünbaum begynde med at sige, at jeg heller ikke finder noget underligt i, at man efter et stykke tid må tage en så omfattende lovgivning som merværdiafgiftsloven op til revi-

sion. At det i erhvervsvirksomheder og i administrationen viser sig, at der er bestemmelser, som måske virker mindre hensigtsmæssigt og er besværlige, kan der ikke være noget underligt i trods det meget store forberedende arbejde, der blev gjort forud for lovens ikraftsættelse. Det er en lovgivning, der pålagde nye og store grupper af erhvervsdrivende administrative pligter, som de ikke tidligere havde haft, og jeg vil tro, at den overvejende indstilling, som også i hvert fald indtil nu er kommet til udtryk, må være denne, at vi fra folketingets side er indstillet på at imødekomme alle rimelige ønsker om tekniske ændringer, som kan lette erhvervenes tilværelse, uden at der påføres departementet for svære opgaver i dets administration.

Som nævnt i ministerens fremsættelsestale er de foreslåede ændringer overvejende af teknisk karakter og er fremkommet efter overvejelse af de indsendte ønsker, og jeg skal derfor naturligvis ikke gå ind på betragtninger over de forskellige ting, som jeg anser det for ganske rimeligt og nyttigt at ændre. I det store og hele ser det jo også ud til, at der er enighed om de ændringer, der er foreslået, eller i hvert fald ikke de store interesse modsætninger i erhvervslivet. Måske er ændringerne til § 17, som indeholder bestemmelser om udstedelse af faktura, en undtagelse. Den foreslåede ændring om valgfrihed mellem at fakturere efter gældende regler, således at afgiftsbeløbet er angivet i fakturaen, eller at fakturere således, at prisen indbefatter afgift, når handelen sker mellem registrerede virksomheder, har jo længe været ønsket fra detailhandelens side. Andre organisationer har været imod dette. Jeg tror, at Håndværksrådet og landbrugsorganisationernes indstilling efter det, der er tilføjet til sidste punktum i stk. 1, hvoraf det fremgår, at leverandører skal angive afgiftsbeløbets størrelse, såfremt modtageren er en registreret virksomhed, vil imødekomme ønskerne fra disse organisationers, disse erhvervs, side. Noget anderledes ligger det vel med industriens syn. Jeg vil imidlertid, som der også tidligere er givet udtryk for, mene, at de regnskabsmæssige forudsætninger i industrivirksomhederne er af en sådan karakter, at ændringerne ikke skulle volde så vældig store kvaler. Almindeligvis har

[Jens Frandsen.]

man i disse virksomheder vel en stærkere udbygget regnskabsførelse, end man har i hvert fald i de mange af de mindre detailforretninger.

De foreslåede ændringer skal jo gennemgås i udvalg, hvor jeg går ud fra, som også nævnt af tidligere ordfører, at andre spørgsmål end netop de foreslåede ændringer vil kunne blive behandlet. Jeg har især mærket mig, at der har været fremført flere ønsker om ændringer end de foreslåede, herunder om valgfrihed mellem betalings- og faktureringsmetoden. Jeg skal ikke sige så forfærdelig meget om det, men jeg vil da godt gøre opmærksom på, hvad jo heller ikke er ukendt, at det oprindelige lovforslag indeholdt denne valgfrihed, som erhvervene gik ind for. Jeg skal ikke prøve på at genopfriske noget af den diskussion, der har været herom, den er jo så velkendt, men jeg har forud for denne førstebehandling genopfrisket det ved læsning af det, der er skrevet om det. Jeg tror nok, at finansministeren har ret i, at man ved en ændring i dag ikke vil se så mange vælge betalingsmetoden, som tilfældet ville have været ved lovens indførelse. En økonomisk tilpasning og teknisk tilvænning til systemet samt en lempelse af praksis ved anvendelse af kasseopgørelse som grundlag for opgørelse af omsætning for en del handlendes vedkommende har sikkert bevirket dette. Også i sådanne sager er vanens magt jo stor, og det skal man ikke beklage på det område.

Det er også rigtigt, at erhvervslivets lånemuligheder i dag er bedre, end de var for halvandet år siden, men jeg ser ikke, at det rokker ved den kendsgerning, at virksomheder, der sælger på længere kredit, ved finansiering af afgiften, som jo i dag er på 12½ pct., påføres omkostninger, som andre virksomheder ikke har. Det blev i sin tid anslået, at provenuet ved valgfrihed i det første år ville være 200-300 mill. kr. Hvis samme antal i dag måtte anslås at ville vælge denne metode, ville provenutabet i det første år blive større. Jeg tror imidlertid ikke, at det ville være tilfældet, også af de grunde, jeg har nævnt. Principielt må jeg måske sige, at jeg har stadig den opfattelse, at hensynet til erhvervslivet taler for at give virksomhederne adgang til

frit at vælge mellem de to opgørelsesmetoder. Jeg stiller mig i dag tilfreds med, at regeringen nøjere vil undersøge behovet, idet jeg synes, det er en ganske naturlig ting, at vi må kende de finansielle følger, før sådanne ændringer eventuelt vedtages.

Jeg har naturligvis også bemærket mig ministerens oplysninger om, at der føres forhandlinger med hotel- og restaurationsbranchen om momsens på hotelværelser og om den særlige restaurationsafgift. Der er tidligere i dag blevet givet udtryk for, at der i alle partier var sympati for afskaffelse af disse afgifter, og det er jo ganske rigtigt. Jeg har også denne principielle opfattelse.

Redegørelsen vedrørende kommunernes momsproblemer, der er optrykt som bilag til lovforslaget, indeholder megen interessant læsning. Spørgsmålet får vi jo lejlighed til at drøfte i udvalget, og jeg skal derfor ikke sige ret mange ting om det her. Jeg er som andre interesseret i, at man finder en løsning på disse problemer, som jo er ganske åbenbare i meget af det, der er offentliggjort. Der kunne måske være enkelte ting, man godt ville have oplyst derudover, det kan der jo også blive lejlighed til i udvalgsarbejdet. Jeg vil måske nok give udtryk for, at principielt må man vel sige, at offentlig virksomhed ikke må stilles hverken bedre eller dårligere end privat virksomhed. Der kunne også føjes til, at ingen af os er vel heller interesseret i, at man har noget kineseri i administrationen; det fremmer ikke noget fornuftigt formål. En rimelig rationalisering af virksomheden tror jeg fremkommer bedst ved en sund og en lige konkurrence.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger ud over at sige, at ministeren har jo oplyst, at de foreslåede ændringer ikke er af nogen særlig betydning for merværdiafgiftens provenu. Det erklærer jeg mig tilfreds med. Under disse omstændigheder vil venstre gerne medvirke til gennemførelse af sådanne velbegrundede ændringer, og vi tilsiger lovforslaget en velvillig behandling i udvalget.

Niels Helveg Petersen: Den vigtigste af de foreslåede ændringer er vel, at der ved fakturering nu gives valgfrihed mellem fakturering inklusive og eksklusive moms; hvor der er tale om fakturering inklusive

[Niels Hølvæg Petersen.]

moms, vil momsbeløbet udgøre $\frac{1}{9}$ af beløbet. Der er altså tale om en ordning med valgfrihed. Det er imidlertid nok realistisk at regne med, i hvert fald i visse brancher, at det rent faktisk vil være således, at aftagerne vil være i stand til at lægge betydeligt pres på leverandørerne, så det i hvert fald i visse brancher måske er en valgfrihed under tvang.

Organisationerne i erhvervslivet har set ret forskelligt på denne ændring. Industrien har advaret ret skarpt, også håndværk og landbrug er gået imod, hvilket ikke kan overraske, da håndværk og landbrug vel administrativt er dem, der må få de største problemer ved denne omlægning.

Det drejer sig altså om at finde frem til en afvejning af de synspunkter, der fremføres fra forskellige brancheforeninger. Denne afvejning er foreløbig faldet ud til fordel for fortalene for denne ændring, butikshandelen. Jeg mener, vi i udvalget nøje må diskutere, om afvejningen nu er rigtig, og vi står åbne over for at høre alle de synspunkter, der kan fremføres imod denne ændring.

Et vigtigt led i diskussionen af denne ændring er det at slå fast, at der ikke heri ligger noget løfte, noget tilsagn, til nogen organisation om, at det ved eventuelle fremtidige momsændringer skal være således, at en momsprocent kun kan være et tal, der er dividerbart med 100 og derved frembringer en hel brøk. Jeg tror, det er vigtigt, fordi noget af meningen med merværdiafgiften jo netop var, at den skulle være et smidigt finanspolitisk instrument, og derfor vil jeg gerne understrege, at der ikke heri ligger noget løfte om, at det til evig tid vil kunne være således, at man med en hel brøk kan udfinde momsbeløbet på de enkelte fakturerede beløb. For butikshandelens vedkommende kan man altså sige: så langt, så godt, men må samtidig erkende, at der ikke ligger andet og mere i det, og jeg vil gerne bede finansministeren bekræfte, at der ikke ligger nogen hensigt om, at det, hvis det skulle blive nødvendigt — hvad der jo ikke er noget, der tyder på — ved en senere lejlighed at ændre ved momsens, er en given sag, at den nye sats skal være dividerbar med 100 på denne måde, og at det

altså ikke skulle volde tekniske vanskeligheder at gå over til et andet system. Jeg tror nok, det er rigtigt at sige, at industriens indvendinger mod ændringen er formuleret skarpt, men jeg tror omvendt, at det er rigtigt at påpege også over for hr. Hans Kjær, at detailhandelens modstand mod den nuværende ordning nok ikke er helt så stærkt begrundet, som detailhandelen selv har fremført det.

Det andet store problem er spørgsmålet om kommunernes behandling under momslovgivningen. Der er ikke stillet noget forslag fra finansministerens side, derimod er der optrykt en redegørelse, og på den måde bliver der altså mulighed for i udvalget nøje at vurdere de problemer, som momsloven skaber for kommunerne.

Den nuværende ordning for kommunerne er, tror jeg man kan sige meget klart, ikke tilfredsstillende. Afsmitningsreglen fører til urimelige konsekvenser, og der er i mit parti lydørhed for de kommunale synspunkter. Vi finder, det er rigtigt at finde en løsning, hvorved man både kan undgå urimeligheder over for kommunen og samtidig undgå en forskelsbehandling af erhvervslivet. Jeg tror ikke, denne opgave er så svær. Jeg tror, at i de fleste tilfælde, hvor man ser på disse sager ud fra en konkret afvejelse, vil det kunne lykkes at udskille de tilfælde, hvor man kunne tillade og burde tillade den anden behandling af kommunerne.

Den ændring, der sker ved forslaget her, for så vidt angår repræsentationsudgifter, kan jeg tilslutte mig. Det logiske i denne sag er, at hvis en udgift skattemæssigt anerkendes som repræsentation, så burde momsbeløbene kunne regnes med. Dette er i virkeligheden et ligningsproblem og ikke et momsproblem. Jeg tror, det betaler sig at betragte problemet under den synsvinkel.

Jeg er tilfreds med, at der ikke er stillet noget forslag, der giver valgfrihed mellem fakturerings- og betalingsmetode. Jeg tror, at det, nu da systemet er kørt ind, ville give større vanskeligheder, end det ville give fordele til enkelte virksomheder.

Endelig vil jeg sige om spørgsmålet om hotel- og restaurationsbeskatningen, at det er et meget stærkt ønske i mit parti, at restaurationsbeskatningen tages op til drøft-

[Niels Helveg Petersen.]

telse: Jeg ser vel, at momsen på hotelværelser er en vanskelig sag og også noget, der stiller det danske turisterhverv og hotelbranchen dårligt i forhold til udlandet og skaber vanskeligheder for dem. Jeg vil dog på den anden side sige, at en afvejning af behovet for ændringer efter min opfattelse falder ud til fordel for restaurationsafgiften.

Der er andre problemer i lovforslaget, men de egner sig til udvalgsbehandling, og jeg skal derfor på dette tidspunkt sige, at mit parti er indstillet på en velvillig behandling af lovforslaget.

Aksel Larsen: Jeg kan som andre ordførere sige, at det er ganske klart, at når man indfører en sådan ny afgift, som momsen er, vil det efter nogen tids forløb vise sig, at der er visse ting, der må ændres; der er noget, der kan gøres mere praktisk; der er noget, der kan laves teknisk anderledes. Derfor er det sådan set i orden, at vi på nuværende tidspunkt får et forslag fra regeringen om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift. Tidligere forslag om ændringer fra regeringens side vedrørende denne lovgivning har jo været af en noget anden art. De gik ud på at gøre den dårligere, dels derved at man satte procenten i vejret, dels derved at man begunstigede ét enkelt erhverv. Her er der tale om noget andet. Dog vil jeg ikke dermed have sagt, at alt det, regeringen her foreslår, er godt.

Naturligvis sker der ingen ulykker ved, at man tillader at indregne afgiften i fakturaens pris, at der gives en valgfrihed dér. Det er der sagt tilstrækkeligt om. Jeg vil kun sige, at det kunne jo blive adskillig mere praktisk, hvis man valgte en anden momsprocent end den, man har valgt. Nu er det altså sådan, at hvis momsbeløbet ikke er anført specielt på fakturaen, skal man regne ud, at det er $\frac{1}{9}$, og det er jo ikke umiddelbart let at dividere med 9, men hvis man fulgte vort tidligere fremsatte forslag om at vælge en momsprocent på $11\frac{1}{9}$, var momsen simpelt hen 10 pct. af prisen plus moms, og så var det meget, meget lettere for erhvervslivet. Jeg må indrømme, at naturligvis er jeg tilhænger af en sådan ændring af momsprocenten også af den grund, men også fordi denne for-

brugsbeskatning derved bliver noget mindre. Jeg synes imidlertid, når vi har hørt så meget fra deres side, som i særlig grad kan siges at have forbindelse til erhvervslivet, om, at det er godt, at man gør det lettere for erhvervslivet, at de bør tænke på, hvor meget lettere det ville blive, hvis man simpelt hen kunne sige: staten skal have $\frac{1}{10}$ af, hvad vi indkasserer.

Jeg kan ikke opvise nogen synderlig velvilje over for forslaget om, at ministeren skal have bemyndigelse til at fritage spe-dition og annoncer for udenlandsk regning o. lign. for moms. Det må vi nu se lidt nærmere på i udvalget. Jeg tror ikke, det er rimeligt at ligestille dette med eksport. Og jeg er absolut modstander af at fritage repræsentationen for moms. Jeg er — ganske som hr. Grünbaum var det — noget forbavset over, at finansministeren overhovedet ikke omtalte dette meget væsentlige forslag i sin fremsættelsestale. Der havde dog så meget mere været grund til det, som det var et af de virkelig store stridsspørgsmål, da vi havde skattedrøftelserne i foråret 1967. Da sloges man fra de borgerlige partiers side vildt og voldsomt for, at repræsentation skulle være fritaget for moms, men det blev den ikke i kraft af det flertal, der dengang eksisterede i folketinget. Når man så nu, hvor man har fået flertal, vil gennemføre det, så havde det vel nok været rimeligt, om ministeren havde ofret det et par ord i sin fremsættelsestale. Jeg kan ikke se, at den argumentation, man i øvrigt anvender for, at repræsentation bør være momsfri, er synderlig vægtig. Jeg mener, at på det punkt var der ingen grund til at revidere loven.

Så er der spørgsmålet om valgfrihed mellem fakturametoden og betalingsmetoden. Dér ser jeg ganske vist, at ifølge bemærkningerne er det for regeringen mest tungtvejende, at hvis man foretog ændringer her, ville det få indflydelse på statens likviditet. Jeg kan kun notere med nogen glæde, at regeringspartiernes ordførere stort set har sagt, at det vil være upraktisk at ændre loven på dette punkt nu, og at der ikke er noget behov for det. Det glæder mig, man er nået dertil. Det er klart, at der er gået nogen tid, det hidtidige system er indarbejdet. Men så kan vi forhåbentlig

[Aksel Larsen.]

blive fri for senere at se forslag fra regeringens side om den valgfrihed, man lagde så stor vægt på i 1967, men ikke fik.

Jeg kan kun være glad for, at regeringen stadig væk overvejer spørgsmålet om hotelværelser, selv om jeg stadig væk er noget ked af, at regeringen og regeringspartierne modsatte sig, at det folketingsudvalg, der syslede bl. a. med dette spørgsmål, fik lov til at arbejde videre med det. Det har her, som i så mange andre sager, været sådan, at regeringen siger: det er noget, vi skal forhandle om selv, og det skal folketingsudvalget ikke være med til at snakke med om. Det kunne man nu ellers godt tillade. Men altså: regeringen er klar over, at der dog er et problem her, og jeg håber, at resultatet af dens overvejelser bliver positivt.

Det siges, at man vil overveje det sammen med spørgsmålet om restaurations-skatten, og jeg har nu fra forskellige ordførere hørt, at de er principielt af den mening, at restaurations-skatten bør afskaffes. Ja, det er jeg naturligvis også, men jeg vil nu tillade mig at gøre opmærksom på, at jeg er praktisk af den mening, at den bør afskaffes. Jeg er det ikke bare principielt. Og nu får vi måske lejlighed til at prøve principperne, for der er jo andre lovforslag, som skal behandles i dag, hvori restaurations-skatten indgår. Så kan vi formodentlig snakke om det, måske ikke her, men så i hvert fald i udvalget.

Og så er der det med kommunerne. Der vil jeg kun sige, at det materiale, vi har fået som bilag til lovforslaget, efter min mening er af en sådan art, at det siger til os, at her må der virkelig ske noget, om ikke af anden grund så af den grund, at alting bliver så meget mere besværligt, og alting bliver dyrere for samfundet, når man praktiserer afsmitningsreglen over for kommunerne, sådan som den er blevet praktiseret hidtil. Her vil jeg naturligvis takke regeringen, fordi den dog i dette tilfælde kommer og siger: det vil vi gerne tale med folketingsudvalget om, vi vil gerne have råd fra

folketingsudvalget. Her er det ikke regeringen, der diktatorisk forbeholder sig, at det er den, der skal komme med ideerne, og folketingsudvalget må ikke sige noget, før den er kommet med ideerne. Jeg håber, vi kan komme til at snakke om det i udvalget og give regeringen nogle ideer, så at vi måske allerede ved denne revision af momslovgivningen kan nå til en fornuftig ordning af dette spørgsmål.

Sigsgaard: Hovedparten af de små forslag her er jo ændringer af teknisk karakter, og stort set betyder de forbedring af loven, så dem skal jeg ikke kommentere. Men et par stykker af dem har jeg nogle få ord om.

Forslaget under nr. 4 vedrørende eksport ser det ud som om vi kan gå ind for ud fra princippet om, at eksport er momsfri. Ændringen kunne have særlig betydning i en tid, hvor en stadig større del af eksporten antager andre former end de direkte vareleverancer. Umiddelbart har jeg altså ikke de samme betænkeligheder som hr. Aksel Larsen ved denne ændring, men nu får vi se, hvad der kommer fra udvalget.

Hvad angår forslaget under nr. 7 om, at repræsentationsudgifterne skal kunne medregnes ved opgørelsen af indgående afgifter, må vi gå imod, for det betyder jo i praksis statsstøtte til allehånde repræsentationsudgifter. I forvejen er det jo sådan, at de kan trækkes fra på selvangivelsen. Det vil sige, at skatteyderne betaler en stor del af dem, og det har medført, at repræsentationsudgifterne er blevet alt for store, og forslaget her vil jo have den virkning, at det vil bidrage til at gøre dem endnu større, fordi det ligesom gør det billigere. Men allerede i dag så spises og ikke mindst drikkes der i uhørt omfang på almindelige skatteyders bekostning. De, der tvivler, behøver jo kun at kigge lidt rundt på vore fine restauranter og hoteller. Mange af dem lever simpelt hen af repræsentationsdrinks, repræsentationsfrokoster, repræsentationsmiddage osv. I en tid, hvor regeringen har refusioner og tilskud under overvejelse, synes jeg at

[Sigsgaard.]

der her er et sted, hvor tilskud er helt overflødige, hvor der kan skæres ned, men i stedet foreslår finansministeren, at skatteyderne skal betale endnu mere af disse udgifter. Det må vi naturligvis gå imod.

Forslaget under nr. 14 er godt, og det kan vi tiltræde. Lempelsen af beløbsgrænsen kunne man godt have undladt, men det kan man måske også se på i udvalget. I det hele taget kan bestemmelsen måske med fordel skærpes noget.

Forslaget under nr. 18 forekommer os rimeligt, men det kan selvfølgelig diskuteres, om straffebestemmelsen er streng nok. Til belysning heraf vil jeg gerne spørge finansministeren — jeg forlanger ikke svar i dag — om han sådan omtrentlig kan oplyse, hvor mange der ikke har afleveret momsopgørelse til tiden, og hvor mange der slet ikke har afleveret. Og mens jeg er ved spørgsmålene, ville jeg også godt vide, hvornår der er erfaringsmateriale nok til at få undersøgt, hvorvidt og i hvilket omfang indførelsen af momsen og kontrollen med den har formindsket skattesnyderiet. Det er muligt, det er lidt for tidligt at se på det endnu, men tiden må vel forholdsvis snart være inde. De mest tillidsfulde og varme tilhængere af momsen erklærede jo fra talerstolen her for nogen tid siden, da vi behandlede momsen, at med den så ville skattesnyderi praktisk taget være umuligt, og det passede jo desværre ikke; så meget ved vi vel. De fleste er nok klar over, at fup og svindel trives udmærket, tror jeg jeg tør sige, inden for momssystemet, men det ville i hvert fald være rart at få det undersøgt. Såfremt momsen skulle være så let kontrollabel og skulle give en let genvej til kontrol med indkomsterne, skulle man jo tro, at grundlaget for indkomstbeskatningen ville vokse ud over, hvad man i øvrigt skulle vente. Jeg håber altså, at en sådan undersøgelse vil kunne foretages inden så længe.

Spørgsmålet om hotelmoms og restaurationskat drøftes med branchen, sagde finansministeren i fremsættelsestalen. I den anledning vil jeg gerne sige, at branchens vanskeligheder efter min mening ikke i væsentlig grad skabes af afgifterne. Selv uden moms ville mange hotellers skyhøje priser jage folk væk, og selv uden restaurationsafgift skal restauranternes høje pris-

niveau nok få folk til at holde sig hjemme. Derfor kan man udmærket diskutere tingene, men jeg tror, man skal holde sig det klart.

Overvejelserne i det nedsatte udvalg om kommunernes momspligt har efter min opfattelse fået et udmærket resultat, og begge løsninger, A og B, som de kaldes, er brugelige, men løsning A bør nok alligevel foretrækkes, fordi det ser ud, som om den er nemmest at administrere, og fordi den i kraft af, at den ikke opererer med moms af ydelser fra kommune til kommune, vil give den fornuftigste arbejdsdeling mellem kommunerne og dermed de billigste offentlige ydelser. Selv om vi nu får større kommuner, kan en arbejdsdeling på en række områder alligevel være fornuftig og bør fremmes gennem lovgivningen. Tanken er vel, at det udvalg, der skal nedsættes, skal vælge mellem A og B — det bliver jo nok de to muligheder, der ligger; vi har ikke i ordførertalerne her hørt om nogen tredje eller fjerde mulighed — og vi håber altså, at valget falder på A, og at de nødvendige lovændringer så vil blive gennemført straks, helst samtidig med det lovforslag, vi har til behandling her.

Finansministeren (Poul Møller): Må jeg først takke ordførerne for den venlige og saglige forhandling, vi har haft om dette lovforslag. Det er jo givet, at momsloven, de indirekte afgifter, lige så vel som de direkte skatter kan kræve ændringer, efterhånden som man indhenter erfaringer. Inden for det direkte skattesystem fremkommer ændringerne jo i de årlige eller næsten månedlige ligningslove, vi efterhånden oplever, idet man bliver opmærksom på det ene og det andet forhold, som man gerne vil rette, og her vil vi nok i en årrække komme til at opleve, at det ikke vil blive så helt sjældent, at denne store indkomstlov for staten, momsloven, optages til revision, omend ikke til en fuldstændig revision, som nogle kalder det.

Jeg er enig med hr. Grünbaum i den betragtning, at det er gået gnidningsfrit med at administrere momsen, og at både tolddepartementet og tolddirektoratet har vist stor smidighed og energi med at få indarbejdet disse nye afgiftsregler, så de er kommet til at genere erhvervslivet mindst muligt. Det

[Finansministeren.]

er jo også en kendsgerning, at den hurtige gennemførelse til gengæld har medført, at den mere indgående kontrol med systemet har måttet vente et stykke tid, og dér vil jeg gerne sige til hr. Sigsgaard, at de resultater, vi kan vente af samarbejdet mellem skattevæsen og toldvæsen, regner jeg med nu er aktuelle, og at det ikke længere er som ved starten af moms-systemet, hvor det var vigtigst overhovedet at få erhvervslivet i gang med dette system.

Spørgsmålet om § 17 er jo diskuteret en del; jeg har med glæde noteret mig, at ingen ordfører er gået direkte imod den ordning, der er foreslået. Jeg vil gerne sige, at når vi har søgt at løse problemet, er det jo bl.a., fordi det folketingsudvalg, der sad i fjor om momsloven, stærkt henstillede til mig, at man prøvede på at finde en løsning på butikshandelens vanskeligheder i denne sag.

Jeg er også enig med ærede ordførere i, at de nuværende bestemmelser om kommunernes afgiftsforhold, ikke mindst afsmitningsreglen, kan virke såre urimelige på en række områder, og jeg stiller derfor gerne alle embedsmændene, der kender noget til dette problem, til rådighed for det folketingsudvalg, som nu skal behandle problemet.

Spørgsmålet om repræsentation er der jo lidt mindre enighed om, og det kan jo heller ikke forbydes, for da momsloven i sin tid blev til, var der jo en del uenighed om det spørgsmål. Vi har aldrig lagt skjul på — og hvis man troede, det var nogen hemmelighed, vil jeg da gerne sige, at det skal ikke være nogen hemmelighed — at vi mente, at fradrag af den indgående moms må ske på de samme varer, på de samme områder, hvor man anerkender at der foreligger en omkostningsberettiget udgift. Folketinget kan diskutere og tage stilling til, hvorvidt man anser repræsentation for at være en salgsudgift, for at være en omkostningsberettiget udgift, men det har man taget stilling til. Det er en omkostning ved produktionen eller ved salget af varen, og når omkostningerne er belagt med moms, er momsen normalt fradragsberettiget i forhold til den udgående moms. Det mener vi er principielt rigtigt, og det er altså det, vi foreslår indført ved den nye bestemmelse i lovforslaget.

Jeg skal i morgen formiddag have en ny forhandling med hotel- og restaurationserhvervet om deres afgiftsproblemer, og jeg håber i nær fremtid at kunne forelægge et resultat af disse forhandlinger for det udvalg, der behandler de indirekte afgifter, som jeg går ud fra også får momsloven til behandling, således at vi efterhånden kan samle de fleste af de ændringer, der skal foretages i denne samling, i dette udvalg.

Spørgsmålet om valgfrihed mellem leverance- og betalingsmetode er også blevet drøftet i denne debat, og jeg kan sige vedrørende den undersøgelse, som jeg i fremsættelsestalen bebudede, at vi har fra tolddepartementets side ført forhandlinger med handelshøjskolerne i København og Århus om, hvorvidt disse kunne påtage sig at foretage en undersøgelse af behovet for valgfrihed, hvor stærkt det er, efter at man har arbejdet med loven nu gennem snart 2 år. Handelshøjskolen i København har desværre oplyst, at man ikke i overskuelig fremtid vil kunne påtage sig opgaven, medens handelshøjskolen i Århus har erklæret sig villig til at foretage undersøgelsen. Jeg tror, at dette, at vi har lagt det over til en af vore handelshøjskoler, skulle borge for, at undersøgelsen får en kvalitet, som folkettinget kan bygge på, og at den ikke bliver ensidig ud fra et enkelt erhvervs interesse. Der vil derfor i den nærmeste fremtid blive startet forhandlinger med handelshøjskolen i Århus om tilrettelæggelse af denne undersøgelse. For at kunne opgøre, hvor stor den likviditetsmæssige fordel vil være for virksomhederne, og dermed, hvor meget adgangen til at anvende betalingsmetoden vil koste statskassen, må virksomhederne give oplysninger om størrelsen af deres tilgodehavender og gæld vedrørende den afgiftspligtige omsætning. Udvalget af de virksomheder, der skal give sådanne oplysninger, samt udsendelsen af spørgeskemaer vil kunne ske på grundlag af toldvæsenets register over registrerede virksomheder. Da arbejdet med undersøgelsen vil blive ret omfattende, idet der må indhentes oplysninger fra et stort antal virksomheder fordelt på forskellige brancher, for at man kan få et samlet billede af behovet i hele erhvervslivet, kan man næppe forvente, at resultatet af undersøgelsen vil komme til at foreligge før i midten af 1970.

[Finansministeren.]

Jeg vil vedrørende spørgsmålet om procenten naturligvis give hr. Aksel Larsen ret i, at det er lettere at dele med 10, end det er at dele med 9, i hvert fald sådan som vort talsystem er; derom skal der ikke være nogen diskussion. Men har jeg givet ham ret så langt, vil jeg sige, at der er jo dog også en provenumæssig forskel, og spørgsmålet er altså, om den ene fordel opvejer den anden fordel. Og dér kan det godt være at en finansminister er tilbøjelig til ligesom at se mest på den fordel, der direkte kommer i hånden ved at bruge en lidt skæv brøk som $\frac{1}{9}$ fremfor at betale 400-500 mill. kr. for i stedet at arbejde med $\frac{1}{10}$.

Hr. Sigsgaard spurgte mig om straffebestemmelsernes anvendelse. Jeg vil gerne undersøge spørgsmålet og give udvalget underretning herom. Jeg tror allerede, jeg har besvaret hr. Sigsgaards spørgsmål om, hvorvidt jeg tror, at det hjælper på bekæmpelsen af skattesnyderiet, at vi har fået denne momslov. Det er klart, at dér, hvor man snyder med momsen, fordi man er i stand til at gøre det, hjælper det heller ikke ret meget over for skattesnyderiet, men for alle de virksomheder — og det er dog langt, langt de fleste — der ikke har gode muligheder for at unddrage sig momsbetalinger, er momsen og vil momsen i stigende grad blive en faktor, der styrker vore ligningsmyndigheder og giver os et bedre og et mere realistisk beskatningsgrundlag.

Jeg har tidligere nævnt heri det høje ting, at vi i august måned har udsendt et cirkulære til toldvæsenet, altså forbrugsafgiftsbestyrerne rundt omkring, dem, der forvalter denne lovgivning, om, at når man er ude at kontrollere virksomhederne for at se, om deres momsregnskaber er i orden, så skal man lægge mærke til den samlede regnskabsførelse og indberette til den lokale ligningsmyndighed, såfremt regnskabsførelsen har været mangelfuld, således at man derigennem kan få et praj om, at der er noget, der skal undersøges ud over momsproblemet i den pågældende virksomhed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om afgift af spiritus.

(Lovforslaget (nr. 119) findes i tillæg A. sp. 2593, fremsættelsen i tidenden sp. 2380).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus, vin og øl.

(Lovforslaget (nr. 120) findes i tillæg A. sp. 2583, fremsættelsen i tidenden sp. 2380).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Egon Jensen: Man kan sige, at finansministerens lovforslag ikke ligefrem vækker vild begejstring. I og for sig kunne vi godt have undværet dette forslag. I stedet for at få et mindre antal love får vi altså nu én mere, idet man deler loven om vin, spiritus og øl i to. Det var ellers den modsatte vej, vi skulle.

Finansministeren siger i bemærkningerne, at der er tale om en forenkling, og det skal jeg villigt medgive, men man gyser ved tanken om forenklingens virkninger, hvis man fortsætter denne linje. Det er klart, at når man fra en kombineret liter- og værdiafgift går over til alene en literafgift baseret på alkoholindhold, ja, så er dette en forenkling, men det er et spørgsmål, om det er en rigtig forenkling.

Vi ville ikke have noget imod, at man ventede, til man havde et mere klart billede af, hvad man har til hensigt på afgiftsbeskatningsområdet. Hvor langt vil regeringen gå med denne ensidige omlægning, som indtil nu kun har haft til følge, at billige varegrupper bliver dyrere og dyre varegrupper bliver billigere, eller sagt på jævnt dansk, at de mindre velbeslæede må betale, da de alligevel ikke har råd til at købe de dyre spirituosa, som bliver nedsat, og der